

Nyt fra historisk Videnskab i Ind- og Udland.

Den 7. April 1908 døde forhenværende Rektor H. H. Lefolii i den høje Alder af 89 Aar. Da han for 13 Aar siden tog sin Afsked fra Statsskolen, kunde han se tilbage paa en Lærervirksomhed, der havde strakt sig over mer end halvhundrede Aar, og han havde den Glæde at opleve, at mange Fremskridtstanker, som han havde arbejdet for, nu var naaet frem til almindelig Anerkendelse. Stærkt paavirket af Grundtvig, som Lefolii var, og i levende Forbindelse med Folkehøjskolen var han i 1875 med til at stifte *Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse* og blev snart den ledende Mand i dette Selskabs Bestyrelse; efterat han havde opgivet sin Skolegerning, gav han selv flere Oversættelser, bl. a. af Sallusts Skrifter. Kr. E.

Den 20. Marts 1908 døde *Carl Gustaf Styffe*; fra 1864 til 1882 havde han været Universitetsbibliothekar i Upsala. Han manglede 8 Dage i at have fyldt 91 Aar og arbejdede i den historiske Videnskab til det sidste.

Der er to Værker, ved hvilke Styffe især har vundet sit store Navn som Historiker. Det ene er hans *Skandinavien under Unionstiden*, hvoraf to Udgaver ere udkomne; en tredje er forberedt af Styffes utrættede Haand og ventes snart at udkomme. At et Værk af saadant topografisk-administrativt Indhold som dette kan udgives saa ofte, vidner bedst om dets store Betydning. For Sverige og Danmark fandtes intet tidligere tilsvarende Arbejde, for Norge i alt Fald intet for Unionstiden. Vel var Fremstillingen af Norges og Danmarks Forhold mere kortfattet, men man fik dog en ypperlig

Vejledning, og for Sveriges og Finlands Vedkommende gav det en overordentlig fyldig og indholdsrig Fremstilling. Ikke blot fandt Historikeren den nødvendige stedlige Orientering; man fik Efterretninger om Landets Naturforhold paa de Tider og om Forskjellen fra Nutiden, man fik Underretning om Bebyggelsens Udstrækning og Art, om Samfærsel og Vejforhold, om Administration og Skattevæsen. Det var i det Hele ejendommeligt for Styffes Forfatterskab, at hvor faktisk og dokumentbunden den end var, mærkede man dog, at han var en Mand med Syn for mange Sider af Livets Forhold og med en meget vid Læsning. Men Styffe havde da ogsaa især i Ungdomsaarene i Sommertiden studeret Planter og Forsteninger, han fulgte gennem hele sin Levetid omhyggeligt med i de store ethnografiske og geografiske Spørgsmaal, og baade Bibelstudier og Historiens Filosofi vare ham kjære.

Som historisk Fortæller er Styffe aldrig optraadt. Ikke desto mindre har han i sit andet Hovedværk *Bidrag till Skandinaviens historia ur utländska arkiv* (5 Bind 1859—1884) givet en almindeligere Fremstilling af et omfattende Tidsrum, nemlig fra Midten af det 14de Aarh. indtil 1512. Skildringen fremkommer dog mere indirekte, idet Værket væsentlig giver en Række Monografier eller Undersøgelser over Enkeltspørgsmaal, men dog faar man ved dem en indgaaende og paa en tæt Underbygning hvilende Fremstilling af Sveriges hele politiske Historie, de udenlandske Forviklinger, Krigshistorien, Landets Forvaltning og Skattevæsen, ligesom delvis af mange andre Sider af Tidshistorien. Men alt dette findes kun i de omfattende Indledninger til Bøgernes egentlige Indhold, der er en Udgave af den store Mængde Aktstykker, som Styffe havde samlet i Udlandets Arkiver, ganske særlig i Østersøens Byer. Saaledes ere disse Skrifers ydre Fremtræden saa afvigende som muligt fra Geijers, og dog var Styffe denne Historikers Lærling og delte i vigtige Punkter hans Opfattelse, hvorfor han ogsaa tog Geijers Parti overfor Fryxell, da denne rettede sin stærke Anklage mod Geijer, fordi han havde udtalt saa stræng en Dom over de svenske Stormænds Holdning.

Ogsaa et helt andet Tidsrum har Styffe viet sit Arbejde som Forfatter og som Udgiver, nemlig Gustav Adolfs og hans store Ministers Tid. Han udgav *Konung Gustaf II Adolfs skrifter* (1861), og dels udgav han, dels forestod han som Hovedleder Offentliggjørelsen af *Rikskansleren Axel Oxensternas skrifter och brefväxling*; 14 Bind ere udkomne af dette betydningsfulde Værk. Styffe besad et indgaaende Kjendskab til de svenske Arkivers Indhold, om han end kun i sine yngre Aar havde gjort Tjeneste ved dem; hans Kundskaber og Indsigt bleve da ogsaa stadigt benyttede ved Spørgsmaal om Arkivernes Ordning og Administration.

Styffes Opfattelse af den gamle Unionstid var stærkt svensk præget, i sin Fremstilling af Kong Hans Regering var han saaledes urimelig haaard mod denne Konge, og Danske have flere Gange polemiseret mod hans Opfattelse, uden at de dog derfor nogensinde have glemt Styffes store videnskabelige Fortjenester — allerede 1867 var han bleven optaget til Medlem af det danske Videnskabernes Selskab — og til flere danske Lærde var han knyttet ved trofast Venskab.

Joh. Stp.

Gaston Boissier, Professor i latinsk Litteratur ved Collège de France og Sekretær ved det franske Akademi, f. 1823, er død 10. Juni 1908. I sin omfattende Forfattervirksomhed, der udmærkede sig ved en Forening af livlig og elegant Fremstilling og grundige Studier, behandlede han væsentligst litteratur- og kulturhistoriske samt arkæologiske Emner fra Roms Historie i Slutningen af Republikken og i den første Kejsertid (*Cicéron et ses amis, La religion romaine d'Auguste aux Antonins, L'opposition sous les Césars, Tacite og Promenades archéologiques. Rome et Pompéi*). Ved Siden heraf har han til *Collection des grands écrivains français* skrevet om *Madame de Sevigné* og *Saint Simon*.

Den højtansete Professor i Filosofi og Pædagogik ved Berlins Universitet Friedrich Paulsen, f. 1846 i Langenhorn i Slesvig, er død 16. August 1908. Her skal om ham, der hørte til den nuværende tyske Videnskabs bedste og mest frisindede Mænd, kun anføres, at han vistnok var den indsigts-